

KOREAI MITOLÓGIA

Birtalan Ágnes

ELTE Mongol és Belső-ázsiai Tanszék
2025

Földrajzi és történeti háttér

- A Három királyság kora (삼국시대)
- 1. század – 7. század
- Előzmények: régészeti megfigyelhető jelenségek

MITOLÓGIAI KOREA

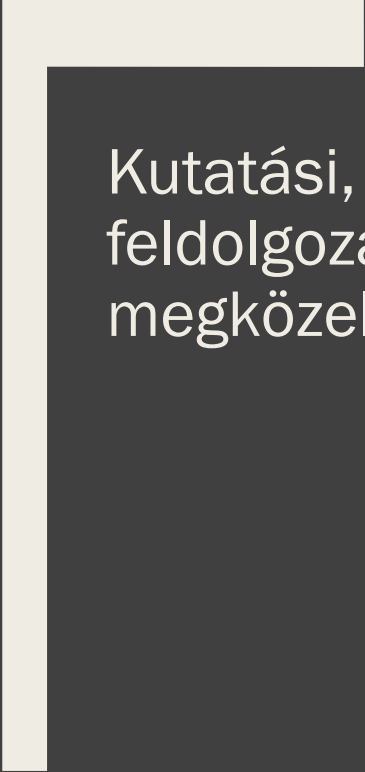
- *A koreai félsziget (tigris).*
<https://www.quora.com/Did-South-Korea-used-to-have-tigers>
- *Female bul gae.*
<https://blogs.sulross.edu/painted-skin/2020/10/12/korean-entry-2-bul-gae/>
- *Három Királyság (térkép).*
https://queenseonduk.fandom.com/wiki/The_Three_Kingdoms
- *Traditional bul gae.*
<https://www.korea.net/TalkTalkKorea/Spanish/community/community/CMN0000003836>

Az
illusztrációk
forrása
(14.02.2022)

- Grayson, James H.: *Korea - A Religious History*. London, Routledge Curzon 1989 (2002).
- Grayson, James H.: *Myths and Legends from Korea: An Annotated Compendium of Ancient and Modern Materials*. London, Routledge Curzon 2001.
- *Mitológiai Enciklopédia*. I-II. Szerk. Sz. A. Tokarev. Budapest, Gondolat 1988.
- Birtalan, Ágnes: Some Common Phenomena in Korean and Inner Asian Ancient Religious Systems. In: *Aspects of Korean Civilisation*. (Korean Studies in Hungary I.) Ed. Ágnes Birtalan. Budapest, Eötvös Loránd University, Department of Inner Asian Studies 2002. 13–20.
- *Encyclopedia of Korean Folk Culture*.
<https://folkency.nfm.go.kr/en/topic/detail/2803> (15.02.2022)

Szakirodalmi
ajánló
(mitológia)

- szövegfilológia,
szöveghagyomány
- *mythopoetika*
- kontextuselemzés
- mitológémák vizsgálata
- mitológiai morfológia

Kutatási,
feldolgozási
megközelítések

- A vallás étikus és émikus megközelítés
- Latin *religiō*
- *lego* “olvas” + *re-* “újra”, “újra olvas (?)”, választ (?)”
- *ligare* “összekapcsol” + *re*, *re-ligare*, “újra összeköt, kapcsol”
- 종교 (宗教)
- A vizsgált szintek:
- történeti kontextus
- társadalmi jelenség
- hatalmi tényező
- közösség, közösségi élmény
- hit, hiedelem,
- tételes vallások
- természeti vallások
- népvallás

Fogalmak

1. Vallás

- mítosz, mitológia
- aitiológiai narratívák
- mitologéma
- rituálé, mágia
- etikai, morális tanítás
- legitimáció
- hatalmi legitimáció
- integráció
- szinkretizmus
- IDENTITÁS
- PRESZTÍZS

Fogalmak 2. mítosz

- terminológia
- háttér (valós lény, kitalált lény, történeti személy)
- külső morfológia (kinézet)
- belső morfológia (szerep)
- mitológémák
- párhuzamok
- szinkretizmus
- popkulturális szerep
- ábrázolás

Mitikus lények: Morfológia

- terminológia: **Bul Gae** (불 개)
- háttér: kutya/farkas mitológia, idegen elemek (cf. szinkretizmus)
- külső morfológia: zoomorf lény (későbbi jellegzetesség: metamorf)
- belső morfológia: ártó, nap- és holdfogyatkozás okozója; tüzelem
- mitológémák: világkép, fény-sötétség oppozíció, küldött (mediátor?)
- párhuzamok: ind mitológia Rahu
- Szinkretizmus: a buddhizmus szerepe (?)
- popkulturális szerep: ábrázolások

Morfológia (case study)

- *Solar and Lunar eclipse.*
<https://folkency.nfm.go.kr/en/topic/detail/5640> (14.02.2022)
- Az ábrák jegyzéke (14.02.2022)
- *Female bul gae.*
<https://blogs.sulross.edu/painted-skin/2020/10/12/korean-entry-2-bul-gae/>
- *Traditional bul gae.*
<https://www.korea.net/TalkTalkKorea/Spanish/community/community/CMN0000003836>

Morfológia
(case study)

Szakirodalom

Bul gae

Ábrázolások:
hagyományos megjelenítés

Bul gae

Ábrázolások:
Popkulturális megjelenítés

Tipikus mitológémák 1.

Klánmítoszok: a
nemzetségfő isteni
eredete

1. Tan'gun/Dangun
mítosz (Wei Shu:
554)

IV. mitikus császár:
Yao (2356-2255)
császár idején

2. É.-Puyō SY; 59 I.e.

- Az Ég ura **alászáll** a
Hülsünggol erődbe,
öt sárkány által vont
kocsiban ereszkedik
alá.

- Várost alapít,
népének neve É.-
Puyō

- Uralkodóvá teszi
magát: *Hae Mosu*,
fia: *Hae Puru*.

- **Vándorlás:** K.-
Puyōba

- A *Tongmyŭng*,
Cholbon Puyō,
Koguryō uralkodó
ősei is tőle
származnak.

3. K.-Puyō SY.

- É.-Puyō minisztere
Aranbul álmot lát.

- Az Ég ura **alászáll** és
bejelenti, hogy ott az
ő utódai fognak
uralkodni (utalás
*Tongmyōng*ra).

- Az udvar távozik
Kasōpwōnba
(termékeny föld) →
K.-Puyō

- *Puru*-nak nem volt
fia: imádkozott **a**
hegyekhez, folyókhoz.

- A király lova egy
szikla láttán
könnyekre fakad.

- A **kő alatt arany**
békafiút találnak:
Kūmwa.

- A béka emberré
lesz, örökli a trónt.

- Utódát, *Taesot* és
országát elpusztítja
Koguryō.

Tipikus mitológémák 2.

4. Koguryö. SY.

- *T'aebek* hegy, *Ubal* folyó, *Yuhwa*, a vizek urának a lánya (és *Kūmwa* találkozója).

- *Hae Mosu* az ég fia elrabolja lányt az *Ungin-san* tövében.

- Az *Ég* fia és a vizek ura verseng, az ég fia mindig erősebb lényé tud válni.

- *Kūmwa* ablaktalan szobába zárja a lányt.

- A lány fénysugártól válik viselőssé.

- A lány tojást szült.

- Az uralkodó el akarja pusztítani a tojást: 1. disznók, kutyák elé, 2. tehenek útjába, 3. mezőre a vadak és ragadozók elé, 4. szét akarja törni,

- Gyermek születik a tojásból, 7 esztendősen maga készíti nyilait, íját 100-ból 100-szor célba talál: neve *Chumong* "mesteríjász".

- *Chumong* menekül, a folyó halai hidat formálnak neki.

- Várát vízre építi, országa *Koguryö*.

TÁRGYI
EMLÉKEK
(PÉLDÁK)

Uralkodói legitimáció (Silla)

- Forrás:
<https://www.khanacademy.org/humanities/art-asia/korea-japan/korean-art/a/gold-and-jade-crown-three-kingdoms-period-silla-kingdom>
- (02.02.2017)

Shilla kori sírlelet és rekonstrukció.
<http://www.chinahistoryforum.com/topic/10124-shamanistic-motifs-of-shilla-crowns/page-2>
(2017.02.17.)

Uralkodói legitimáció: Gaya/Kaya, Paekche

(<http://www.chinahistoryforum.com/topic/10124-shamanistic-motifs-of-shilla-crowns/page-2>) (2017.02.17.)

